GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Joi'a si Duminec'a.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28. franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru flacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 61. **Joi, 15|3 Augustu** **1878.**

Romanii si sasii.

Brasiovu, 14 Augustu, 1878.

Gratia nefericiteloru inimicitii ce domnescu inca si astadi, in anulu Domnului 1878, intre locuitorii romani si sasi ai Brasiovului, gratia neobositei activitati a ómeniloru interesseloru particularie, cari au sciutu se intrebuintieze atatu de bine discordi'a ce esista intre aceste doue popóre pentru scopurile loru, guvernulu maghiaru a reusitu a scóte si in orasiulu acest a din urn'a electorala pe candidatii sei.

Candu doui se cérta, alu treilea se bucura. Nicairi nu s'a adeveritu mai flagrantu proverbiulu acest'a strabunu cá la noi. Romanii si sasii se cérta pentru cate unu miserabilu postu de functionariu comunalu, pe care cei d'antai l'au pretinsu pentru sine cu totu dreptulu, ér' ceilalti au comisu nedreptatea a li-lu refusá si cine profita din neintielegerea loru, din egoismulu scurtu-vedietoriu, care i-a desbinatu? Contrariulu comunu, care pandesce momentulu spre ai sfarimá si pe unii si pe altii, preparandu-i pentru marea topitóre a maghiarismului.

Nu scimu ce se condamnamu mai antaiu, egoismulu neimblanditu alu conlocuitoriloru sasi, ori orbi'a, de care a fostu condusa o parte insemnata din alegatorii romani, simtimu inse mare dorere candu trebuie se vedemu, ca bun'a intielegere intre popórele diferite ale acestei tieri nefericite merge calea racului, ca prin urmare processulu de regenerare, dela care depinde viitoriulu si bunastarea. tuturoru, stagnéza totu mai reu, in locu se inainteze.

Intrebamu, nu erá mai bine, cá sasii se se puna in intielegere cu romanii, cu cari a trai la olalta, i-a avisatu sórtea, nu erá mai favorabilu si mai onorificu pentru amendoue partile, déca cu ocasiunea alegeriloru dovedeau lumei, ca-si intielegu adeveratele loru interesse, cari intr'unu punctu trebuie cu necessitate se se unésca: in punctulu esistentiei si alu libertatii nationalitatii loru, alu bunastarei municipiu'ui, care trei din patru parti este compusu din romani si sasi?

Politic'a separatistica a sasiloru a fostu din timpii cei mai vechi o pedeca a desvoltarei sermanei Transilvanie, dela 1865 incóce inse ea fú o adeverata nenorocire pentru tiéra. Dér' nu este scopulu nostru de astadata a intrá in meritoriulu fatalei cestiuni a politicei sasesci. Compatriotii nostri sacsoni, cari se lauda a fi prudenti si circumspecti, védia unde ducu pornirile loru ultraegoistice.

Mai de aprópe trebuie se ne intereseze atitudinea aceloru alegatori romani, cari au concursu cu voturile loru la caderea candidatiloru sasi si la victori'a guvernamentaliloru. Amu condamnatu si condamnamu procederea loru, pentru ca, ori catu de indreptatita ar' fi animositatea ce o au in contra sasiloru, nu trebuieau se uite nici pe o clipita, ca sunt romani, ca au datorii mai mari, decatu aceea ce au crediutu ca le-o impune unu simtiu de resbunare efemeru, ca au de aperatu interesse mai ponderóse, decatu cari li s'au presentatu de catra cortesii guvernului maghiaru.

Intre deputatii alesi ai Brasiovului se afla si unu romanu. D. advocatu Strevoiu a fostu alesu de catra alegatorii aliati romani, unguri si nemti. Densulu nu a desvoltatu nici o programa precisa cá se scimu, care este adeveratulu seu credeu politicu si la care partidu se va alaturá. Conditiunile pactului, pe bas'a carui'a a fostu alesu, nu le cunóscemu, ca-ci acele s'au tienutu pana acuma secretu. Prin urmare pana nu vomu fi convinsi de contrariulu, trebuie se lu consideramu pe d. Strevoiu de deputatu guvernamentalu cu atatu mai vertosu, ca la alegerea lui au luatu parte toti functiunarii guvernului din cerculu alu douilea electoralu. Remane dér', cá se ne dovedésca prin faptele sale, ca nu e omu alu guvernului, ca n'a luatu nici unu angagiamentu, ca a fostu condusu numai si numai de interesse romanesci — fia si locale, c'unu cuventu, ca este sinceru si lealu façia de binele si prosperitatea poporului romanu.

Victori'a electorala de eri — nu este greu a prevedé — va fi esploatata de catra guvernulu maghiaru in modulu celu mai necrutiatoriu. Atunci sasii voru vedé ce mare eróre au facutu a desconsiderá dreptele si modestele postulate ale romaniloru, ear' alegatorii romani, cari cu pretiulu rumperei solidaritatii nationale s'au dusu la urna, voru cunósce ca victori'a de eri numai a loru nu a fostu, ca au lucratu in favorulu contrariului. Actiunea provocata de egoismulu unora si de nepreeugetarea celorlalti va produce o reactiune durabila in mintile si animele ametite de passiunile momentului, si acest'a va fi singurulu folosu realu ce 'lu va aduce romaniloru si sasiloru.

Ocupatiunea.

Pentru cá cetitorii nostri se 'si póta face o icóna clara despre mersulu ocupatiunei Bosniei si a Herzegovinei de catra trupele imperiale reproducemu in estrasu dupa „Pester Lloyd" unu resumatu chronologicu alu intregei actiuni pana la 7 Aug. l. c.

Dupa ce si-a finitu marsiulu strategicu la 20 Iuliu corpulu de ocupatiune, care era formatu din 4 divisiuni á luatu positiune la 4 puncte ale fruntariei. Trei divisiuni s'au asiediatu la tiermulu Savei, la fruntari'a de nordu a Bosniei si adeca: Divisiunea 20 sub comand'a gener. conte L. Szapáry in façia de Siamatz, unde curge Bosn'a in Sav'a; divis. 6 sub gener. C. Tegetthof la Broodu si divis. 7 sub comand'a gener. W. duce de Württemberg la Gradisc'a-vechia. Divisiunea 18 sub gener. br. Iovanovici in fine s'a postatu la fruntari'a dalmatina la Vrgovacz. Efectivulu aloru 4 divisiuni de infanteria se urca la 60,000 ómeni. La aceste sunt a se adauge asianumitele „brigade de munte", din cari se forméza anume cate un'a pentru intarirea fiacarei din cele 4 divisiuni. O brigada de munte se compune din 3 batalióne de infanteria si unulu de venatori si din 1 bateria de munte cu 6 tunuri. Déca vomu socoti aceste 4 brigade cu cate 5000 ómeni un'a, potemu supune ca totalulu combatantiloru corpului de ocupatiune se urca la 80,000 ómeni.

Comandantulu-siefu gener. br. Philippovici si-a asiediatu cuartirulu generalu in Broodu lenga Sav'a, la divis. 6, in centrulu armatei de ocupatiune. Inca in diu'a urmatória sosí aci o deputatiune turcésca din Broodulu turcescu si Derventu, spuindu catu de ingrigiata este poporatiunea mohamedana in ajunulu intrarei trupeloru austriace. Gener. comandante a sciutu inse se linistésca pe turci si ei s'au reintorsu cu bucuria anuntiandu tuturoru ca intentiunile Austro-Ungariei sunt cele mai bune si amicabile pentru turcii bosniaci. Begulu (mare proprietariu, boieriu turcu,) care facea parte din deputatiune s'a oferitu a fi calauzulu trupeloru nóstre si comandantulu l'a impoternicitu indata a cumperá provisiuni pentru armata cu bani gat'a in argintu, avendu de scopu a duce astfeliu bani si incredere intre poporatiune. In 27 Iuliu a datu comandantulu siefu tuturoru comandantiloru ordinele de intrare, aretandu totodata umanele intentiuni ale supremului beliduce.

In fine a sositu ordinulu cá colónele se se puna in miscare. In 29 Iuliu la 6 óre diminétia antegard'a divisiunei a 6-a a trecutu pe cateva slepuri trase de unu vaporu peste riulu Sav'a. Batalionulu 27 de venatori, cativa husari si soldati de geniu au fostu cei d'antai, cari au pusu piciorulu pe pamentu turcescu. Dupa o jumetate óra pionirii nostri incepura a face unu podu de pontóne peste Sav'a, care la 9 óre era gat'a. Acuma trecú intreag'a antegarda cu stégulu si cu music'a peste podu in nou'a tiér'a. Intru aceea trupele nóstre au si ocupatu cas'a vamei dela fruntari'a turcésca si au tramisu patruie in tóte directiunile. Poporatiunea din Broodulu turcescu a fostu cuprinsa de spaima la apropierea ostirei austriace vediendu inse ca nu i se intempla nemica s'a mai linistitu. Pe timpulu acest'a trecú unu maioru turcescu peste Sav'a, cu scopu de a predá comandantelui unu protestu alu Pórtei in contra ocupatiunei, pe care inse generalulu Philippovici n'a voitu se 'lu primésca. Broodulu turcescu a fostu ocupatu de trupele nóstre si stindartulu imperatescu falfaiá de pe inaltimea castelului.

Totodata trecú si divisiunea 7 dela Gradisc'a-vechia peste Sav'a si gener. archiduce Ioanu Salvatoru ocupà localitatea Berbir plantandu celu d'antaiu stindartulu imperatescu pe pamentulu bosniacu. Incetu si cu tóta precautiunea inaintara cele doue divisiuni. Cuartirulu generalu in 31 fú stramutatu spre sudu 18 kilometri mai departe la orasiulu Derventu. Trupele nóstre pana aci fura primite pretutindenea in modu simpaticu. Tóte autoritatile turcesci fura provocate a remané la posturile loru, la ceea ce erau tóte gat'a. Prim'a loru functiune a fostu de a se respandí intre poporu proclamatiunea cunoscuta a comandantelui austriacu. Acest'a a ordonatu spre marea multiamire a poporatiunei dela Derventu, cá se nu mai fia opritu esportulu de vite si cerealii. In Derventu primi si o deputatiune din Banialuc'a, care a declaratu ca orasiulu se pune sub scutulu Maiestatii Sale. In 31 dimin. trecú si flanculu stengu alu armatei de ocupatiune divisiunea 20 gen. Szapáry peste Sav'a si ocupà inca in diu'a aceea orasiulu Novi situatu in departare de vreo 35 kilometri spre ostu. Astfeliu trecura dér' tóte trupele de ocupatiune bosniace peste fruntarii.

Nici clim'a din Bosni'a nu e favorabila trupeloru nóstre. Prim'a dî de marsiu, 30 Iuliu, fù un'a din cele mai calduróse; trupele sufereau multu de caldura pe drumurile petróse si nisipóse din valea Bosnei. Abia ajunsera la Derventu si vení o furtuna infricosiata, care a duratu tóta nóptea si diu'a urmatóre, incatu trupele nu se poteau odihni acuma din caus'a tempestatii. Comand'a se vediù silita la 31 Iuliu si 1 Augustu a sistá operatiunile divisiunei 6. Numai trupele de geniu erau neobosite la lucru, ca-ci tempestatea si ploile intrerupsera comunicatiunea, care trebuiea restabilita, pentru cá se póta urmá carele cu provisiuni. — In 1 Augustu trecù si divisiunea 18 pe la Vergovatz peste fruntari'a dalmatina in Herzegovin'a si antegard'a ajunse inca in diu'a aceea in satulu Ljubuska in departare de 15 kil. Totu in 1 Aug. intrà archiducele Salvatoru in Banialuc'a, a dou'a cetate a Bosniei, 40 kilometri departata, unde fù primitu de poporatiune in modu simpaticu.

Inca in 1 Augustu fù tramisu capitanulu de statu-majoru Milinkovici c'unu escadronu de hussari dela cuartirulu generalu din Derventu, spre a face o recunóscere in partea sudostica din valea Bosnei spre Seraievo. In prim'a di ajunge 30 kilometri departe pana la Dobay si in 2 Aug. mai merse inca 20 kilometri pana la Maglay. In ambele locuri fú primitu cu asigurari de simpathia. Mergendu spre Zepce husarii au datu de o banda mare de insurgenti si vediendu ca nu i se potu impotrivi s'au reintorsu spre Maglay. Mohamedanii de aci inse ii pandeau la unu defileu unde fura primiti cu impuscaturi de ambele parti si cadiura 70 calareti. Totu in diu'a aceea avú si divis. 18 in marsiulu seu dela Ljubuska la Mostar o lupta cu 800 de insurgenti. Aci perduramu 5 ómeni, insurgentii au fostu respinsi. La satulu Ciclucu trupele nóstre se lovira in 4 Aug. earasi cu insurgentii, avura cativa morti dér' insurgentii fura asemenea respinsi. Comand'a di-

visiunei din centru indata ce a auditu de nenorocirea dela Maglay a pusu colón'a in miscare spre acestu satu. In 4 intrà in Dobay. Dupa ce a trecutu cu mare greu peste Bosni'a inaintandu spre K o z n'a a datu de 1500 insurgenti. S'a incinsu o lupta, insurgentii fura respinsi, ai nostri avura 11 morti si cativa raniti. In 5 Aug. dimin. trup'a plecà cu tóte ca plouá si versá spre Maglay. Pe drumu turcii impuscau de pe inaltimi asupra trupeloru nóstre aci dintr'unu locu aci dintr'altulu, in apropierea orasiului avura o lupta formala cu insurgentii perdiendu 3 morti si 10 raniti. Insurgentii fura respinsi, vreo 20 se innecara in Bosn'a. Sér'a divisiunea intrà in Maglay deunde fugisera toti locuitorii de fric'a pedepsei cei asteptá pentru perfidi'a loru, ca-ci cu tóta umanitatea comandantele Philipovici este fórte strictu si-i impusca indata pe toti, pe cati ii prinde cu arm'a in mana. — In 5 ocupà gener. Iovanovici M o s t a r, capital'a Herzegovinei si incepú indata cu organisarea administratiunei. Divis. 20 plecà in 5 dela Novi spre Gracaniçi'a avendu mai multe lupte mici cu insurgentii. Divis. 7 avù in 5 Aug. o lupta cu vreo 1000 insurgenti condusi de unu Begu, cari fura respinsi spre Iaice.

L u p t'a d i n t r e M a g l a y s i Z e p c e. — Comand'a generala a anuntiatu dela Zepce 8 Aug. o v i c t o r i a stralucita reportata in 7 Aug. intre Maglay si Zepce asupra óstei insurgentiloru de 6000 cu 4 tunuri. Locuitorii dela Maglay, Zepce, Zemc'a si tóta poporatiunea mohamedana dela Doboy luà parte la lupta, care incepú la ameadiu. Doue brigade din divis. 6-a au fostu in focu. La 4 óre inimiculu a fostu respinsu din primele positiuni tari si la $6^1/_2$ in urm'a unui atacu concentricu alu trupeloru nóstre a fostu silitu se se retraga din alte positiuni inca si mai tari. U n u b a t a l i o n u d e r e d i f i a n a t o l i c i (trupe regulate din Asi'a mica), care a venitu cu insurgentii dela Seraievo, a fostu incungiuratu de venatori si a trebuitu se depuna armele. Insurgentii s'au batutu cu mare inversiunare ei aruncau si cu rachete. Inderetulu loru erau multime de femei, cari culegeau pe raniti ducêndu-i cu sine. Intr'unu rêndu trupele nóstre fura silite se sté pe locu pana ce esecutà brigad'a Polz unu atacu brilantu asupra centrului turcescu. Perderile nu sunt inca constatate, dér' nu paru a fi mici. Trupele nóstre se fi avutu 58 soldati morti si raniti si unu oficieru mortu. Insurgenti se fi avutu vreo 400 morti si raniti. Numerulu turciloru prinsi se urca la 400. — Orasiulu Maglay i s'a impusu o pedépsa in bani de 50,000 fl. cu sorocu de 4 septemani. Multi locuitori au fostu prinsi si trasi in cercetare.

Miscari electorale.

Brasiovu, 2/14 Augustu 1878.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.")

Iacta est alea. Eri Marti in 1/13 Augustu s'au seversitu alegerile de deputati pentru diet'a maghiara si in Brasiovu. Resultatulu acestoru alegeri au fostu, ca de astadata, sasii au cadiutu cu amendoui candidatii, aleganduse in cerculu antaiu electoralu neamtiulu catolicu advocatulu I o s i f u M a y e r cu 337 voturi contra candidatului sasu C a r l M a a g e r, care avù numai 292 voturi, ér' in cerculu alu douilea advocatulu N i c o l a e S t r e v o i u cu 286 voturi in contra candidatului sasescu E d m. S t e i n a c k e r, carele primí 266 voturi. Victori'a acést'a in ambele cercuri s'au reportatu numai prin cooperatiunea alegatoriloru romani, maghiaro-secui si a nemtiloru catolici, cari elemente fórte eterogene s'au aliatu din animositate in contra elementului sasescu mai fiindu indemnate si sumutiate la acést'a pe dedesuptu, cumu se sioptesce, si de mana lunga. Acuma sasii, cari au fostu de sute de ani domni si stapani in cetatea Brasiovului, stau tristi si superati, fiindu invinsi chiaru de aceia, de cari 'si bateau jocu cu o arogantia nespusa chiaru si in ajunulu alegeriloru. Lupt'a electorala a fostu mare. De candu e cetatea Brasiovului dóra n'au fostu alegeri asia agitate si animate si pressiunea din ambele parti n'a fostu niciodata atatu de mare, cá in anulu acest'a. Fiacare parte si-a incordatu si si-a angagiatu tóte poterile disponibile. Tóte pressiunile, tóte amenintiarile sasiloru n'avura de astadata nici unu efectu asupra alegatoriloru aliati. Si alegatorii romani, cari cu voie, cari fara voie s'au bagatu in jocu, s'au luptatu cu barbatia si cu staruintia, cá se arete sasului ingamfatu, ca a sositu timpulu, candu trebuie se-'lu cresteze si pe romanu. Numai dorere, ca nu scimu cine se va bucurá de fructele ostenelelorou loru, ca dice unu proverbu latinescu: Alii sementem faciunt, alii metunt, — Unii sémena, si altii secera; eara altu proverbu dice: Alter occidit apros, alter pulpamento fruitur — unulu e cu trud'a, altulu cu castigulu. Nu sciu dieu, alegeseva poporulu romanu brasioveanu cu altceva din alegerea dela 1/13 Augustu decatu cu triumfulu momentanu ce l'a reportatu asupra sasiloru, cari adeveratu ca l'au impilatu sute de ani si l'au tienutu in orbia si in sclavia politica, desconsiderandulu totalu chiaru si cu ocasiunea restauratiunei municipale din urma.

Ciudate lucruri se intempla in dilele nóstre. Asia se intórce rót'a lumei. Dice Romanulu, ca Dumnedieu totu incarca si descarca, surpa pe cei mandri si inaltia pe cei umiliti, ridica pe cei slabi, cobóra pe cei tari si i smeresce. O de ar' invetiá din acést'a si poternicii dilei a caror'a organe si-au datu atata silintia pentru resturnarea sasiloru si de si ar' aduce aminte, ca man'a provedintii planéza si asupra capeteloru loru, ca dreptatea inaltia némulu, eara nedreptatea ilu imputinéza!

Catu despre aceia dintre alegatorii romani brasioveni, cari condusi de animositate si de interesse locale au parasitu solidaritatea nationala si s'au aruncatu orbesce in valurile actiunei parlamentare, 'mi-e tare frica ca alianti'a loru cu strainii nu le va aduce nici celu mai micu folosu, dea Dumnedieu inse, cá se nu le aduca, cá totdeauna pana acuma, numai reu si desamagire! *

Bai'a de Crisiu, la 8 Augustu 1878.

Secululu, in care traimu, 'lu potemu numi secululu speculatiunei, si nu fora cuventu, candu vedemu, ca speculatiunea a petrunsu in tóte clasele si gradele societatii fora deosebire, pana si in biserica unde figuréza, ca unu laru invescutu in vestminte sacre. Prin acést'a se guvernéza astadi statele, prin acést'a se demoraliséza poporele, de aci se deriva ur'a intre frati si isbutirea unoru tristi corifei pe ruin'a fratiloru cadiuti.

Amu vediutu, candu unu asessoru orfanalu romanu aspirandu la unu postu de pretore (in cocomitatulu Uniadórei) a abdisu in favorea unui Baronu, pentru cá prin delaturarea celui mai competentu la acestu postu se fia alesu in unu altu cercu, — si nu remase fora succesu, ca-ci: media sanctificat opus.

Sosì tempulu alegeriloru de deputati la diet'a tierei, cari la noi avura locu in 6 Augustu a. c. Cu cateva dile inainte romanii din fostulu comitatu alu Zarandului decretasera abstinentia passiva dela alegeri cu esceptiunea aloru trei individi, cari din interessu si specula se abatura d e l a t i e n u t'a m a i o r i t a t i i, luandu parte la alegeri. Nu sciu, déca au avutu si ei fericirea de a se impartasí din miile depuse de catra candidatulu unguru Henricu Éles, dér' se dice.

Ministrulu Tisza inca fù candidatu a i c i, dér' (fiindu ca n'a adusu bani), trebuì se cada façia de Éles! In 5 Augustu cadiù ministrulu-presedinte in Debretînu (Rom'a reformata), ér' in 6 Augustu in Bai'a-de-Crisiu, unde avù numai unu votu. Dupa gloriós'a reusita a lui Éles urmà intinderea meseloru in Bradu, unde erá vinarsulu si vinulu cu butile si boi fripti, ba si la carcimele de pe lenga drumurile Bradului, Vatiei si Riscullitiei aveai totu ce-ti trebuiea, póte inca si mai multu, fora de a te intrebá cineva de bani! *)

Numerulu alegëtoriloru, cari au proclamatu pe Éles de deputatu, se urca la cifr'a de 14, dî p a t r u s p r e d i e c e i n d i v i d i, dintre cari patru fora votu.

P a t a v i n u s.

Chioru, 5 Augustu 1878.

On. publicu cetitoriu va fi sciindu, ca fost'a preparandia romana naseudéna, nu sciu din ce cause, in anulu 1870 s'a stramutatu la Gherl'a, unde si astadi esista sub nume de „Preparandia diecesana gr.-cat. confessionala". Aceea inca e cunoscutu prea bine, ca pana ce acésta preparandia erá in Naseudu, nimenea nu avea decatu a-si espriмá indestulirea façia cu invetiatorii, ce a datu scóleloru romanesci. Dupa stramutare inse lucrulu s'a schimbatu si astadi cu dorere trebuie se vedemu, ca preparandi'a gherlana nu mai representa decatu cu numele pe cea de odinióra din Naseudu. Invetiatorii esiti din Gherl'a — cu puçine esceptiuni — din anu in anu sunt totu mai slabi, de unde apoi urméza prea firesce, ca si scólele si invetiamentulu pe sate progreséza paralelu cu mersulu racului. Odinióra se poftea — si cu totu dreptulu — dela tenerii, cari voieau a pasi in preparandia, celu puçinu 2 classe gimnasiale si totusi trebuieau se se supuna unui esamenu inaintea comissiunei de primire. Incatu pentru cei cu classe normale, se primeau, carii aretau unu progressu cu „eminentia" si inca dela o scóla normala, recunoscuta de buna. In Gherl'a se primescu in preparandia cá candidati de invetiatorí pana si copii din scólele satesci, dintre carii multi abia ar' fi demni a se primí in primele classe ale unei scoli normale bune. (? !)

Acumu ori-cine va cugetá cu seriositate si sange rece asupra unei astfeliu de procederi, o va condemná cá una necorespundietória si fórte gresita. Scopulu preparandiei nu e a dá natiunei invetiatori multi, inse neapti, ci din contra, preparandi'a e chiamata a ne dá adeverati institutori, deplinu cualificati, pedagogi buni si demni de maréti'a chiamare invetiatorésca. Inse acesti'a trebuescu fauriti din ceva si apoi precumu din materialulu reu si nepregatitu de ajunsu nu se póte construí ori edificá unu lucru bunu si durabilu dupa asteptare, chiaru asiá si dd. professori dela preparandi'a din Gherl'a — aiba ei chiaru si talentulu unui Pestalozzi — din ori-ce „tandala" nu voru poté ciopli invetiatori, fia macaru de cei de „Dómne ajuta". Nu e destulu cu aceea, ca scolariulu respectivu a invetiatu bine in scól'a satésca si acumu fiindu lipsitu, séu dóra favoritu alu nu sciu cui, si nepotendu continuá studiarea, se recomenda din tóte poterile pentru primire in preparandia, „ca-ci cumu sunt si altii „dascali" va omorí si elu celu tempu". Astfeliu de scolari ar' trebui indemnati la maiestria si de o suta de ori va fi mai bunu lucru atatu pentru fericirea loru, catu si din punctu de vedere nationalu de a ne redicá si a formá cu tempulu si la noi romanii clas'a asianumita de midiulocu. Altufeliu nu ne vomu poté ajunge scopulu. — Avendu firm'a sperantia, ca ven. consistoriu scolasticu din Gherl'a va luá in gratiósa considerare modestele mele opiniuni, rogu totu-odata pe toti amicii progressului a se pronunciá asupra loru.

Unu amicu alu invetiamentului.

*) Acestei alegerl i-au premersu si bancheturi date la scaldele din Vati'a, unde erai provediutu cu tóte gratis pana si cu sugari.

Adunarea generala

a „Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu."

Simleu, in 7 Augustu n. 1878.

Primirea membriloru Associatiunei transilvane si-a participantiloru adunarei generale in Simleu se póte numí cu dreptu cuventu unu triumfu alu progressului. Acést'a episoda inca servesce de dovada, pana la ce gradu de potere pote redicá cultur'a pe omu.

Cultur'a e potere, pentru-ca ea nu numai te face se invingi fara arme vatamatórie, ci desarméza si pe inimicu, astfeliu incatu abia póte precepe, cumu i-au cadiutu armele din mana.

Maghiarii din Simleu au luatu parte atatu de activa la adunarea generala, ne-au primitu cu atata caldura, ne-au intinsu manile cu atata insistentia, incatu ni s'a parutu, ca nu romanii, ci maghiarii ne-au invitatu se tienemu adunarea generala in Simleu. Maghiarii ne-au datu man'a, pentru-ca s'au convinsu, ca a dá man'a cu romanii, este onóre! —

Impregiurarea, ca compatriotii nostri maghiari cu ocasiunea acést'a nu si-au mai potutu ascunde stim'a façia de marile progresse, ce le-a facutu poporulu nostru, ne-a implutu de satisfactiune, pentru-ca acést'a stima este meritulu nostru.

Dér' se spunu si celoru absenti de aici, cumu a decursu acést'a adunare epocala in istori'a nóstra culturala, pentru cá se se convinga, ca n'amu esageratu si se dica chiaru aceia, cari voru vedé in acést'a armonia f r a t e r n i s a r e, cumu nu noi am fraternisatu cu maghiarii, ci e i cu noi si aici esista o deosebire fórte mare.

Sambata la 11 óre se aflau toti participanti din apusu si resaritu la statiunea Ciucea, unde asteptau 12 trasuri comfortabile se-i duca 'n triumfu in mediuloculu acelora, cari de 365 de ori s'au desteptatu cu dorulu in sine, cá se-i védia odata in midiuloculu loru. Si intru adeveru potemu dice, ca ne-au primitu, cum te primescu ómenii, cari te dorescu cu focu.

Dupa unu prandiu stralucitu trasurile s'au pusu in miscare si-au inscenatu o góna, care a potutu convinge pe fratii din Simleu, ca nici nóue nu ne-a fostu mai puçinu doru de dinsii.

In Crasn'a amu trasu unu conacu sdravenu. Aici am patit'o reu, pentru ca ne-a saritu domnulu pretoru N a g y D o m o k o s in drumu si ne-a dechiaratu de arestati. Numai dupa-ce fiacare din noi s'a legitimatu cu unu apetitu anticu romanu ne-a datu drumulu. Més'a data de

acestu domnu, laudatu de toti si ca pretoru si ca omu, se póte numí grandiósa, pentru ca a pusu in uimire vr'o 24 de óspeti de tóta clas'a si etatea.

Aprópe de Simleu amu fostu intimpinati de senatulu comunalu sub unu arcu verde de triumfu. Acolo primariulu orasiului a bineventatu in numele cetatianiloru pe membrii Associatiunei transilvane; ear' in piati'a din Simleu, unde stá altu arcu de triumfu fura bineventati membri Associatiunei de catra presiedintele comitetului arangiatoriu, Reverendissimulu d. vicariu Alimpiu Barbolovici, care adresà presiedintelui ad hoc alu Associatiunei, dlui Baritiu, nisce cuvinte pe catu de potrivite pe atatu de insufletitórie.

Inca la intrare in orasiu ne-a salutatu o capela cu marsiulu lui Mihaiu si nesce salve din vérfulu viiloru. Acuma inse salvele devenieau totu mai dese pana ce primirea de catra romani si maghiari culminà intr'unu bombardamentu indreptatu cu buna sém'a in contra discordiei de pana acumu. Stradele catu vedeai cu ochii erau inundate de o multime mare de ómeni. Nu vedeai decatu entusiasmu, nu audiai decatu salve, acorduri triumfale, „Se traiésca!" si „Eljen"

Inceputulu celu grandiosu promitiea unu sfersitu splendidu.

Dumineca dupa servitiulu divinu, la care au asistatu toti cati au avutu locu in biserica, s'a realisatu cunoscut'a programa in sal'a teatrului ear' in urm'a ei dlu Dr. Silasi ne-a tienutu unu discursu prea frumosu despre institutele de invetiamentu din Moldov'a in veacululu XV si XVI.

La 2 óre s'a inceputu banchetulu, la care au participatu vreo 200 de persóne. Dupa ce s'a gustatu dinmancarile originale si bogate si s'au facutu cateva inghitituri din cunoscutulu isvoru alu tuturoru discussiuniloru infocate, s'au inceputu toastele, pe care le amintescu numai pe scurtu: Dlu pres. Baritiu pentru Maiestatea S'a imperatulu si regele: D. vicariu Barboloviciu pentru cleru; D. Iosifu Vulcanu pentru comitetulu Associatiunei si pentru d. presiedinte Baritiu;

D. Dr. Silasi (ungaresce) multiumesce pentru primire si toastéza pentru restabilirea armoniei intre cele doue natiuni prin recunóscerea drepturiloru si respectulu reciprocu. D. Dr. Hodosiu pentru intielegere intre limbele diferite. D. Georgiu Popu pentru cetatiani si magistratulu din Simleu; D. Dr. Lucaciu pentru anteluptatorii nationali; D. Nagy László, preotu reformatu pentru membrii Associatiunii, cu-o elocintia rara. D. Trombitasiu pentru geniulu romanismului; D. Michailu Lazaru saluta adunarea generala in numele studentiloru romani din strainatate, dandu espressiune insufletirei loru pentru causele nóstre nationale si dorului de patria la reintorcerea loru din strainatate. — Au mai urmatu multe toaste, cari din lips'a spatiului le trecemu cu vederea.

Sér'a a urmatu balulu pompieriloru din Simleu, care se arangiase in forma de maialu, dér' din causa timpului nesiguru s'a straformatu in balu. Ocasiunea a si fostu fórte favorabila. A doua di realisarea programei se seversi in timpu si mai scurtu si in cea mai frumósa ordine. Finea a fostu unu discursu interessantu tienutu de dlu Dr. Hodosiu totu despre materi'a, despre care a vorbitu si Dr. Silasi, cu deosebire, ca Dr. Hodosiu a tractatu despre institutele de invetiamentu ale romaniloru din tóte provincieie. — Amendoi disertatorii au voitu se arate prin discursurile loru, cum romanii — de cateori n'au fostu impedecati prin resbele — s'au ingrigitu in tóte tempurile mai antaiu de scóla.

Cu acést'a s'a terminatu program'a, dér' nu si adunarea generala, pentru-ca la prandiulu datu de Rev. D. Vicariu alu Silvaniei Alimpiu Barboloviciu honoratioriloru s'a desvoltatu inca o programa, care nu era mai puçinu seriósa si mai puçinu folositóre, deórece acolo s'a vorbitu in forma de toasturi despre obiecte din istori'a romaniloru, despre faptele braviloru barbati contimporani, despre caractere frumóse si despre virtuti. Inca in decursulu acestui prandiu cordialu s'a presentatu o deputatiune din partea tineriloru, care prin dlu Michailu Lazaru multiami atatu d-lui presiedinte Baritiu pentru intielépt'a si esemplar'a conducere a maretiei adunari, catu si revend. domnu vicariu Barboloviciu pentru neobosit'a sirguintia ce si-a dat'o la arangiarea acestei adeverate serbari nationale, incoronata de unu succesu atatu de stralucitu. Amendoui presiedintii au fostu patrunsi de acésta atentiune a teneriloru, le-a multiamitu, esprimandu-si mangaierea, ce o au cu speranti'a, ca tenerii urmandu esemplele batraniloru voru avé in viitoriu succese si mai mari, ca-ci dispunu de mediulóce indoitu si intreitu mai mari, decatu au dispusu ei. In fine amabilulu domnu alu casei i-a opritu la mésa.

Sér'a la 8 óre s'a inceputu balulu. Abia a trecutu o óra si ni-s'a anunciatu din partea cassieriului, ca pana atunci trecura in sala patru sute persóne! Parchetulu erá acoperitu de jucatori, cari abia incepeau in timpu de pausa; cumu au dansatu, numai D-dieu scie, atata potemu constata, ca relativu la numerulu si la calitatea publicului, acestu balu a fostu fora indoiéla celu mai grandiosu din tóte, cate a vediutu Simleulu! Dér' pe lenga tóta imbuldiéla si nadusél'a scopulu acelui balu sciù se sustiena interessulu in óspeti astfeliu, incatu numai auror'a i-a potutu face se se desparta. Dér' acést'a a fostu numai aren'a Terpsychorei, deasupra pe scen'a teatrului erau postati umeru la umeru privitorii, dintre cari fórte puçini erau atatu de ferititi a dispune de unu locu la mésa. Déca cei din parchetu se deprindeau in art'a gratiósa a dansului, apoi betranii de pe scena se parea, ca si-au propusu a rivalisá cu ei in art'a retorica. Maghiarii opositiunali se sileau din tóte poterile a convinge pe romanii despre intentiunile si simtiementele loru sincere fratiesci, cu cari a tractá cestiunele patriei nóstre comune relativu la natiunea romana, ne-au asiguratu prin organulu oratoriloru loru principali. In multe renduri acést'a emulatiune devenea atatu de cerbicósa, incatu betranii comandau orchestrei se taca, pe candu de alta parte tenerii respundeau prin nesce proteste energice si demonstrative.

Tóte acestea dovedescu, ce interessu viu a condusu pe fiecare in acést'a sala. Veselia nemarginita in feçiele tuturoru óspetiloru fora osebire de secsu si nationalitate! Toti au fostu conscii despre aceea, ca acésta veselia este flórea resarita din terenulu umanitatii si incaldita de radiele culturei, numai ide'a progressului in cultura a potutu face possibila o armonia si o cordialitate atatu de perfecta pe unu terenu atatu de marginitu intre doue natiuni, cari se parea, ca n'au locu una de alta pe pamentu!

Inchiaiu cu o multiamita din cele mai adencu simtite, adressata braviloru nostri frati din Simleu, asigurandui ca nu esista óspe, care se nu fia fostu entusiasmatu de o primire atatu de caldurósa, de care ar' potea fi mandra ori-care comuna din Transilvani'a. Numai unu simtiementu a coplesitu pepturile óspetiloru la despartire, acel'a alu profundei parere de reu, ca a trebuitu se'si ié finitulu si aceste dile de dulce armonia!

B. M. L.

La ratificarea tractatului dela Berlinu.

Cetimu in „Monitoriulu Romaniei":

„Escelenti'a S'a D. de Radovitz, tramisu estraordinariu si ministru plenipotentiariu alu Majestatiei Sale Imperatorelui Germaniei, Rege alu Prussiei, insarcinatu cu politic'a esterióra, in lips'a Altetiei Sale principele de Bismarck si Escelentiei Sale d. de Bülow, a comunicatu la 23/4 curentu 1878, dlui G. Varnavu-Liténu, agentu diplomaticu alu Romaniei, copia autentica a tractatului din Berlinu. Reproducemu aci not'a oficiala, prin care ne-a fostu facutu comunicatiunea acestui tractatu:

MINISTERIULU AFACERILORU STRAINE.

Berlinu, 4 Augustu 1878.

Referandu-se la not'a din 13 Iuliu curentu, si conformandu-se unei hotarari a congressului, subsemnatulu tramisu estraordinariu si ministru plenipotentiaru alu Majestatiei Sale Imperatului Germaniei, Rege alu Prussiei, are onóre de a inaintá pe langa acést'a dlui Liteanu, agentu diplomaticu alu Inaltimei Sale Principelui Romaniei, o copia a tractatului de Berlinu, certificata cá intocmai cu originalulu, rogandulu se binevoiésca a trasmite acést'a anecsa guvernului Inaltimei Sale Principelui Romaniei.

Schimbulu instrumenteloru ratificarei disului tractatu, s'a facutu la 3 ale acestei luni intre Germani'a, Austro-Ungari'a, Franci'a, Marea-Britanie, Itali'a si Russi'a. Catu despre Sublim'a Pórta, instrumentele sale de ratificare n'au potutu fi espediate la timpu, déra ambasadorulu Turciei a fostu autorisatu de a declará ca Majestatea S'a Sultanulu a ratificatu tractatulu, ca E'a 'lu socotesce valabilu din diu'a de 3 Augustu curentu, si ca schimbulu instrumenteloru turcesci de ratificare se va face in termenu de cincisprediece dile.

Subsemnatulu profita de acésta ocasiune pentru a reinoi dlui Liteanu asicurarea prea deosebitei sale consideratiuni.

(Semnatu) Radovitz.

BASARABI'A.

(Unu necrologu.)

Frunza verde baraboi
Ne-a facutu maic'a pe duoi
Unulu Mercuri, unulu Joi,
Si a implutu lumea cu noi.
Si amu avutu o sorióra,
Ce-a implutu lumea de para!
Maic'a s'a luatu prin tiéra,
Se ne stringa gràmadióra,
Se ne dé in Balti *) la scóla
(Mai bine-amu morí de bóla!)
Muscalesce se invetiamu
Si la óste se intramu!
Muscalesce-oiu invetiá,
Candu eu limb'a mi-oiu uitá,
Candu o cresce grâu 'n tinda,
Si a ajunge spicu 'n grinda,
Candu o cresce grâu 'n casa,
Si a ajunge pana 'n masa!

*) Baltile sunt unu satu mare de pe malulu Prutului in Basarabi'a.

Sub titlulu si cu introductiunea acést'a marele eruditu si filologu modernu Hugo Schuchard publica in „N. fr. Pr." unu articulu relativu la Basarabi'a. Elu insusi dice, ca cuvintele sale sunt unu necrologu; la piciórele catafalcului, pe care zace in lesinulu mortiei Basarabi'a instrainata Romaniei de catra russi, eruditulu dela apusu depune in numele lumei civilisate cunun'a neuitarei — si a vecinicitoru drepturi. Prin unu fragmentu de cantecu poporanu, cautatu cu jale intre Prutu si Dnistru pana astadi de copii neamului romanu, marele invetiatu ne previne: se ne nabusimu lacrimele durerei; regretandu-ne, ne incuragiéza in acelasi timpu; plangandu cu noi presentulu, elu ne indrépta totuodata privirile spre viitoriu. Dupa ce face pe scurtu istoriculu peripetieloru, prin cari a trecutu Basarabi'a, marele invetiatu continua:

Congressulu a fostu lupt'a tuturoru contr'a tuturor'a, si resultatulu seu este unu armistitiu. . . . Din fericire, pe lenga multele cestiuni materiale ce avea se le deslege, congressului i se presentà si o cestiune morala, o cestiune, asupr'a carei'a s'ar' fi intielesu cu inlesnire ori-ce beduinu, chinesu séu indianu. Cestiunea acést'a e un'a cu strigatulu de ajutoriu, cu plangerea mentionata, anume urmatórea: „Amiculu meu s'a incurcatu cu unu inimicu, de care nu se póte apropiá, fora se tréca prin mosi'a mea; eu ei permitu se tréca prin ea, pentru care lucru 'mi promite serbatoresce, ca nu voiu perde din ea nici o palma de locu; elu nu póte infrange inse pe dusmanulu seu si 'mi ceru, tanguindu-se, ajutoriulu meu, pe care mai nainte 'lu refusase cu trufia. Eu alergu in ajutoriulu lui, 'mi versu sangele si sudórea, infrangemu pe dusimanu. Amiculu meu 'mi cere acumu pentru serviçiele, ce i-am adusu, unu coltiu din mosi'a mea, numai unu coltiu micu, dér' care 'mi este cu deosebire scumpu, de óre-ce de elu e legatu numele unoru straluciti stramosi; eu 'lu refusu, elu me cualifica de ingratu; me opunu mereu, mi'lu iá cu forti'a. „Se cuvine óre se'lu iá elu?" Congressulu respunde fora multa amanare: „Dá". Se ne gandimu bine, nu se tractéza despre o prietenia ordinaria „à la Piloty", se tractéza despre o fratia de cruce.

La romani era mai de multu obiceiulu, ca déca voieau se se infratiésca doi, fiecare isi taiá cate o cruce in braçiulu dreptu si isi amestecá sangele seu cu a celuialaltu; ómeni cá acesti'a se numieau frati de cruce si'si remaneau credintiosi pana la mórte. Nu au devenitu frati de cruce si Russii cu Romanii? Nu i-au unitu sangerós'a cruce, care invinse semilun'a? Caci de vre-o cateva dieci de ani ni se repetiesce continuu, ca o mai buna garantia pentru iubirea dintre doue popóre, nu e cá si sangele versatu in comunitate. Ertatu 'i este acuma unui frate de cruce a'si tratá séu despoiá pe sociulu seu? „Da", respunde congressulu. Elocinti'a Russiei l'a convinsu si acésta elocintia insusiesce glasulu Russiei, care dela celu mai inaltu accentu de sentimentalitate se cobóra pana la basulu celu mai adencu alu brutalitatiei, care intonéza cu aceeasi maiestria rugaciuni cu lacrimi, oferiri, admoniari si amenintiari. La Neapolu se afla intr'unu coltiu intunecosu o bisericutia, in care se onoréza unu santu, ce intrainase betranului Mercuru unulu din principalele sale roluri. Figuri suspecte isi implinescu acolo infocatele loru rogatiuni, si — precum anuntia cateva dile mai tardiu diarele — nu fara isbanda. In acelasi chipu se indreptara russii pentru Basarabi'a catra maic'a Precesta dela Kasan si catra toti santii, si de pe statu'a fericitului Nicolae, cursera lacrami. Cine ar' si pote remané cu anim'a nemiscata, gandindu-se la acel'a, care dintre toti tiranii asiatici de pe timpulu seu avea cea mai omenésca anima?

. . . Ori-ce scriere séu vorbire in cestiunea Basarabiei e numai desiérta; miile de motive reutacióse ale Russiei sunt invederate pentru toti. Si apoi, pentru ce atata sgomotu, din caus'a unei bagatele, cum e si acést'a? Pentru ce se svercolesce Romani'a, cá unu copilu necrescutu si incapaçinatu, in locu se asculte de iubitulu ei unchiasiu, care de siguru nu'i vrea decatu binele? Chiaru si „samsariulu de omenia" trebuie se rida din caus'a acestei mici Basarabii, cu tóta demnitatea s'a de presiedinte, si se'i vina in minte „mic'a Herzegovina?" Chiaru déca lordulu Fortunatus (Beaconsfield) n'ar' fi urcatu cu saculu seu muntii Ciprului, spre a aruncá in umbra tóte celelalte, de asupra russificarei Basarabiei totusi va cresce o trufasia iérba si din pletele ei, dieci de ani mai tardiu, va siopti, cá unu suveniru alu celoru petrecute numai unu cantecu melancolicu din poporu.

Romani'a primesce Dobrogi'a fara de a renuntiá inse pentru aceea in modu formalu la Basarabi'a; numai titulele de stapanire se potu pierde prin prescriptiune si trebuie se se piarda, nedreptatea de astadi va fi dreptatea viitorului. Cu atatu mai vértosu e datoru presentulu se inferece nedreptatea elu nu trebuie se o considere cu indiferentia séu chiaru se o infrumsetiezo si justifice. Si astfeliu nu ne este permisu, se atribuimu, cá diarele Germaniei de nordu, tóta vin'a romaniloru pentru-ca au fostu prea lesne creditori, prea neprecauti; nu ne este ertatu se dicemu, ca acuma totulu e in ordine dupa ce victim'a si-a nabusitu tanguirile, ce resunasera fara a fi audite. Alungandu ori-ce preocupari, ne remane acestu faptu incontestabilu: Triumfatoriulu si-a pusu cu brutalitate piciorulu pe peptulu so-

ciului de victoria, pe peptulu pretenului, care l'a mantuitu, si ne trebuie vreme, pana cá se ne potemu aduce amiute unde si candu se a mai intimplatu ceva asemenea. Istorii imorale, cá acestea nu le potemu schimbá, dér' se invetiamu moralulu din ele. „R. L."

Schimbari aduse in Orientu de catra tractatulu din Berlinu.

Eata pe scurtu modificarile teritoriale aduse Turciei de catra tractatulu din Berlinu:

Turci'a Europei avea o intindere de 7517 mile patrate; intinderea ei nu mai este astadi decatu de 3867 m. p. Poporatiunea ei era de diece milióne locuitori; astadi nu mai este decatu de $6\frac{1}{2}$ milióne. In aceste cifre nu sunt coprinse, nici Serbi'a nici Romani'a, cari si-au dobenditu independinti'a absoluta; dér' punemu pe Rumeli'a orientala cu o intindere de 630 mile patrate si cu o poporatiune de unu milionu de locuitori, din care numai 270,000 Musulmani.

Noulu principatu alu Bulgariei are o intindere de 1150 mile patrate si contiene 1,700,000 locuitori, din care 680,000 aprópe Musulmani.

Romani'a avea inaintea resbelului 2201 m. p. si 5,070,000 locuitori; ea are acumu 2290 m. p., 5,110,000 locuitori. In loculu Basarabiei, care nu avea decatu 150,000 m. p. si 134,000 locuitori, ea primesce Dobrogea, care coprinde 240 m. p. si 175,000 locuitori; dér' ea perde o poporatiune romana pentru asi anecsá un'a straina.

Serbi'a avea inaintea resbelului o intindere de 873 m. p. si o poporatiune de 1,267,000 locuitori; ea are astadi 663 m. p. si 1,640,000 locuitori.

Muntenegrulu are astadi 158 m. p. in locu de 78, si 220,000 locuitori in locu de 170,000.

Teritoriulu Bosniei si alu Herzegovinei ocupate de Austri'a cuprinde 980 m. p. si 1,250,000 locuitori, din care 759,000 greci ortodocsi. 120,000 catolici latini si 380,000 mohamedani.

Anecsiunile regatului grecescu prevediute de congressulu din Berlinu coprindu in Epiru si Tesali'a aprópe 200 m. p. si 300,000 locuitori.

In Asi'a, teritoriile castigate de Russi'a au o intindere de 600 m. p. cu 800,000 locuitori.

Insul'a Ciprului coprinde 173 m. p. si 150,000 locuitori. „L'Orient."

Diverse.

(Alegere de Directoru gimnasialu.) Dilele aceste alesera delegatiunile scolarie gr. or. pe d. professoru si conrectoru prov. Stefanu Iosifu de Directoru alu scóleloru centrale romane din Brasiovu. Lu felicitamu si-i dorimu succesele cele mai bune in carier'a cea noua!

(Balu in Naseudu.) In 18 Augustu st. n. a. c. se va dá in localitatile gimnasiului din Naseudu unu balu cu destinatiunea, cá venitulu acelui'a se se intrebuintieze in favorulu studintiloru naseudeni dela scólele mai inalte (academici.) Pretiulu intrarei de persóna 1 fl. in familia 80 cr. Contribuiri marinimóse si se primescu cu multiamita si se voru face cunoscute prin diuarie.

(Catastrof'a dela Fratesci.) Prefectulu de Vlasc'a comunica urmatóriele sciri relative la accidentulu intemplatu la gar'a Fratesci, in diu'a de 26 Iuliu: „Fratesci. — Astadi or'a 9 si jumetate, in gar'a Fratesci, pe lini'a, care apartiene russiloru spre Zimnicea, pe candu se incarcau vagóne cu materialu de resbelu, a isbucnitu o esplosiune, care a distrusu diece vagóne si rainrile, esplosiunea fiindu atatu de teribila, ca tóte bucatile de feru au patrunsu pana la gara si la magazine, spargendu geamurile si facêndu diferite stricatiuni, cari nu sunt de o mare insemnatate. Din lucratorii russi, cari era la vagóne in numeru de 89 soldati, 36 au potutu scapá contusionati si raniti, restulu au peritu in aeru si parte morti contusiunati; din romani nici unulu nu s'a atinsu; chiaru in acestu momentu arde o magazia de zaharu; pagub'a materiala nu se póte sci pana acumu; parchetulu de asemenea a luatu cunoscintia si se afla in localitate. Aceste detaile sunt date din localitate fiindu ca din Giurgiu nu s'a potutu, de órece si lini'a telegrafica s'a distrusu si este intrerupta. „Giurgiu. — In urm'a celoru comunicate din Fratesci, adaugu ca indata ce am luatu informatiuni despre acelu desastru, am mersu in façi'a locului cu procurorulu; terminandu anchet'a, se constata ca esplosiunea a provenitu din aprinderea unoru ladi cu dinamita ce s'au lovitu pe candu se incarcá in vagóne, a distrusu 13 vagóne, pomp'a de apa, omorindu 50 de soldati russi, cari lucrau, din cari numai 10 se cunoscu cadavrele, ceilalti au fostu sfaramati si aruncati in aeru, 36 raniti, gar'a a suferitu mai multe stricatiuni precumu: ferestre, usia, geamuri, invelitórea si unu cantonu, pentru care sfersitu a remasu unu ingineru alu calei-ferate se se constate in detailu; stricatiunile russesci nu se cunoscu. dér' dupa o apretiare n'ar' fi tocmai colossale; nici unu romanu nu s'a vatamatu. „Monit. ofic."

(Casu de mórte.) Eri in 11 c. petrecuramu la mormentu pe bravulu comerciante din locu Nicolau Dimitriu, care fù rapitu din mediulocului nostru printr'o bóla repentina in etate abia de 42 ani. Fiai tieren'a usióra!

(Venitulu din Bosni'a si din Hertiegovin'a.) Imperiulu va perde, dupa aratarile turcesci, din tesaurulu statului otomanu prin aceea, ca se desface Bosni'a si Herzegovin'a de corpulu seu, pe anu camu la 7.996,755 fl. v. a., si anume 1.614,220 fl. din contributiunile indirecte si 793,535 fl. din diferite alte venituri.

(Unu ursu calare pe unu bou.) Ursii chiaru si acuma in poterea verii nelinistescu tienuturile de pe din susu de Reginului-sasescu, si anume tienuturile de pe lenga satele Palota, Ilva, Mesterhaza si Toplitia; mai deunadi fugí unu bou totu racnindu diu'a mare, cu unu ursu in spate in satu, care 'si implantase ghiarale in spinarea bietului bou. Ursulu scapa de astadata cu pelea intréga din simpl'a causa, ca ómenii nu potu se-si tiena cate o dragutia de arma in casa.

(Crim'a din strad'a Tómnei.) Infioratórea crima, despre care amu vorbitu dejá, scrie „Rom.", s'a seversitu intr'o nópte din lun'a Martie trecuta. Léne'a, nefericit'a victima a crimei si fost'a amanta a lui Stefanu Curelarulu, de si parasita de acest'a, 'lu iubiea inca si adese-ori veniea se'lu véda. Nóu'a lui amanta, Voic'a, facea inse totu, ce-i stá prin potintia pentru a oprí aceste visite si concepù, impreuna cu Stefanu, proiectulu sinistru de a omorí pe Lénc'a, si-lu si esecutara. Lénc'a venise, cá de obiceiu, se védia pe Stefanu si, gasindu'lu impreuna cu Voic'a, se luara la cérta. Omoritorii, dupa planulu de mai inainte facatu intre ei, se rapedira asupr'a Lêncii. Voic'a o apucà de mani, pentru cá se nu póta face resistintia si Stefanu i strapunse gâtulu c'unu cutitu si o isbì si în capu c'unu obiectu greu. Copil'a lui Stefanu, Anic'a, in vêrst'a de vreo 10 ani, dete si ea concursu la seversirea crimei. Candu victim'a fù mórta, omoritorii o aruncara intr'o privata, spre a sterge urmele crimei. Dér' gandulu loru nu se indeplini; consciinti'a mustrà pe Stefanu care, intr'unu momentu de betia, marturí unui amicu alu lui, érasi tiganu, acestu mare pecatu, cerendu-i totu-deodata sfatu, déca trebuie se se duca la pop'a se'i spuna, séu ce altu se faca. Confidentulu, condusu de dorinti'a castigului, tradà pe amiculu seu. Elu intalní pe sub-comissariulu Radulescu si-i cerú patru napoleoni spre ai spune unu lucru mare. Sub-comissariulu fagadui si invità pe interlocutoriulu seu intr'o carciuma, unde 'lu cinsti si-i dete unu biletu, cu care, dicea densulu, potea se ié dela parchetu cei patru napoleoni. Tiganulu luà biletulu si spuse totulu. Cercetarea facuta apoi la façi'a locului confirmà din punctu in punctu acést'a declaratiune, cadavrulu fù gasitu, omoritorii fura arestati; copil'a Anic'a marturi cea d'antaiu omorulu, la care si ea luase parte in marginea potintiei sale; in urma marturí Stefanu, autorulu principalu alu crimei. Caus'a se afla acumu inaintea justitiei.

(Pentru armat'a russa.) „Curieru-Bal." afla ca in urm'a ordinului datu de generalulu Totleben s'au tramisu deja raporturi detaliate atatu despre starea, in care se afla liniile ferate, sioselele si drumurile comunale din Romani'a catu si o statistica minutiósa despre tóte statiunile cailoru ferate, orasie si sate din Romani'a si anume despre cata armat'a ar' poté gazdui fiacare, si ce provisiuni se potu gasi in ele. Tóte aceste raporturi au fostu cerute do generalulu Totleben din San-Stefano pentru cá se scie modulu, pe unde si in catu de mari detasiamente se tramita armat'a russa inapoi in Russi'a.

Sciri ultime telegrafice.

Budapest'a, 12 Aug. Ministrulu-presiedinte Tisza a fostu alesu de deputatu pana acuma in Szepszi-St.-György si in Schemnitz.

Vien'a, 12. Aug. Divisiunea 7-a a ocupatu in 11 Aug. Travnicu. In Varn'a, Vaculu si Iaici zacu 7 oficieri si 160 soldati raniti in luptele su insurgentii dela 5 si 7 l. c.

Divisiunea 20 dé sub comand'a comit. Szapáry n'a potutu se inainteze spre Zwornicu, ea avú loviri cu turcii in 4 la Gracaniçia, in 8 la Hanpircovaz in 9 si 10 lenga Tusl'a. Aprovisiunarea fiindu fórte grea si strapatiele nesuportabile Szapáry s'a vediutu necessitatu, inse nu de catra inimicu, a se retrage spre Gracaniçi'a. Perderile sunt necunoscute.

Nr. 478/1878. **Edictu.** 2—3

An'a nascuta Ioanu Cónta din Tohanulu vechiu comitatulu Fagarasiului, — care cu rea credintia a parasitu de mai multi ani pe Georgiu Ternaveanu, barbatulu seu, totu din acea comuna, ambii gr. cat. si acum se afla domiciliata in Romani'a — prin acestu Edictu este citata si provocata, cá in terminu de **unu anu** dela prim'a publicare a acestui edictu, se-se presenteze la Presidiulu forului matrimonialu gr.-cat. de I-m'a instantia a Vicariatului Fagarasiului spre a fi confruntata cu barbatulu seu legitimu. La casu candu nu se-ar' infaçisiá, processulu divortiale incaminatu se va continuá, si densa va fi representata prin curatoru ad actum, carele se va denumí din oficiu.

Presidiulu forului matrimonialu gr. cat. de I instantia a Vicariatului Fagarasiului.

Fagarasiu, la 23 Maiu 1878.

Alesandru Micu,
Vicariu foran. si presied. forului de I inst.

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 14 Augustu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	63.40	Oblig. rurali ungare .	76.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu).	65.35	„ „ Banat-Timis.	78.30
Losurile din 1860 .	111 50	„ „ transilvane.	85.84
Actiunile bancei nation.	822.—	„ „ croato-slav.	77.—
„ instit. de creditu	264.75	Argintulu in marfuri .	100.—
Londr'a, 3 luni. .	115.65	Galbini imperatesci .	5.50
		Napoleond'ori . . .	9.27½
		Marci 100 imp. germ. .	57.05

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.